

Brusel 23. listopadu 2018
(OR. en)

14498/18

Interinstitucionální spis:
2018/0044(COD)

JUSTCIV 285
ECOFIN 1088
EJUSTICE 156
COMPET 798
CODEC 2058
IA 385

POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. dok. Komise:	7222/18 + ADD 1 REV 1 + ADD 2 REV 1 + ADD 3
Předmět:	Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o právu rozhodném pro účinky postoupení pohledávek na třetí strany (první čtení) - zpráva o pokroku

I. ÚVOD

1. Komise dne 12. března 2018 předložila jako součást akčního plánu unie kapitálových trhů výše uvedený návrh¹, založený na čl. 81 odst. 2 (justiční spolupráce v občanských věcech) Smlouvy o fungování Evropské unie a podléhající řádnému legislativnímu postupu. K návrhu je přiloženo sdělení Komise o právu rozhodném pro majetkové účinky transakcí s cennými papíry² a posouzení dopadů³. Cílem návrhu je zvýšit přeshraniční transakce s pohledávkami a tím usnadnit přístup k financování.

¹ Dokument 7222/18 – COM(2018) 96 final.

² Dokument 7358/18 – COM(2018) 89 final.

³ Dokument 7222/18 ADD1 REV 1 + ADD2 REV 1.

2. Postoupení pohledávky odkazuje na situaci, kdy věřitel převádí právo na plnění dluhu na jinou osobu. V současnosti neexistuje na úrovni EU právní jistota ohledně toho, které vnitrostátní právo je rozhodné při určování vlastníka pohledávky poté, co byla postoupena v přeshraničním případě.
3. Komise navrhuje, aby jako obecné pravidlo platilo, že v případech kolize práva by se účinky postoupení pohledávky na třetí stranu měly řídit právem obvyklého bydliště postupitele. Podle posouzení Komise je jednou z hlavních výhod tohoto pravidla, že rozhodné právo je snadno předvídatelné, neboť místo pobytu postupitele mohou třetí stany zjistit předem. Zároveň Komise navrhuje dvě výjimky (hotovost připsaná na účet v bance a pohledávky plynoucí z finančních nástrojů); v těchto případech bude rozhodným právem právo postoupené pohledávky. Pro sekuritizační transakce dále Komise navrhuje volbu mezi právem obvyklého bydliště postupitele a právem postoupené pohledávky. To má umožnit účast na přeshraniční sekuritizaci velkým i menším hospodářským subjektům.
4. Evropský parlament jmenoval zpravodajem poslance Evropského parlamentu Pavla Svobodu (CZ, ELS), předsedu Výboru pro právní záležitosti. Plenární zasedání EP dne 12. září 2018 schválilo rozhodnutí Výboru pro právní záležitosti o zahájení interinstitucionálních jednání na základě Svobodovy zprávy⁴ obsahující 24 pozměňovacích návrhů k návrhu Komise.

⁴ Dokument PE621.985v02-00 - A8-0261/2018

5. Evropský hospodářský a sociální výbor přijal stanovisko⁵ k tomuto návrhu dne 11. července 2018 a Evropská centrální banka vydala stanovisko⁶ dne 18. července 2018.
6. V souladu s Protokolem (č. 21) o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeným ke Smlouvám, se Spojené království rozhodlo neúčastnit se návrhu a Irsko se dosud nerozhodlo. V souladu s Protokolem č. 22 o postavení Dánska, připojeným ke Smlouvám, se Dánsko neúčastní přijímání navrhovaných opatření.

II. ČINNOST V RÁMCI RADY

7. V Pracovní skupině pro otázky občanského práva (postoupení pohledávek) proběhla první obecná výměna názorů týkajících se návrhu a přiloženého posouzení dopadů v rámci bulharského předsednictví. Během rakouského předsednictví bylo technickému projednávání návrhu věnováno pět zasedání pracovní skupiny.
8. Pracovní skupina pro otázky občanského práva návrh v obecné rovině uvítala a uznala potřebu zajistit právní jistotu v případě přeshraničních postoupení pohledávek, neboť cílem tohoto návrhu je zaplnit prázdné místo, které v právu Unie zůstalo po nařízení Řím I⁷. Mnoho členských států zároveň zdůraznilo, že návrh, přestože se na první pohled jeví jako nástroj mezinárodního práva soukromého s omezenou oblastí působnosti, se dotýká aspektů práva cenných papírů a práva finančního trhu a je tudíž velmi komplexní povahy. Tyto státy konstatovaly, že je nezbytná důkladná analýza jeho obsahu a jeho možných dopadů.

⁵ Dokument 11427/18.

⁶ Dokument CON/2018/33.

⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I), *Úř. věst. L 177, 4.7.2008, s. 6-16.*

9. V průběhu zasedání pracovní skupiny členské státy aktivně přispívaly k vyjasňování komplexních oblastí návrhu předkládáním konkrétních příkladů, které byly poté projednávány s Komisí.
10. Dne 23. října 2018 předložilo předsednictví pracovní dokument k článkům 1 (Oblast působnosti), 2 (Definice), 4 (Rozhodné právo) a 10 (Vztah k ostatním ustanovením práva Unie), neboť tyto články jsou považovány za klíčové prvky návrhu. Diskuze na základě dokumentu předsednictví ukázala, že v hlavním textu je třeba dalších vyjasnění, pokud jde o určité definice, a aby bylo zajištěno, že se návrh nevztahuje na cenné papíry. Diskuze o článku 4 navíc ukázala, že většina členských států dosud není připravena vyjádřit svůj konečný postoj ke klíčovému ustanovení návrhu. Zatímco řada členských států vyjádřila předběžně ochotu obecné pravidlo, jak je navrhováno Komisí, podpořit, některé členské státy by upřednostnily právo postoupené pohledávky, jakožto hlavního hraničního určovatele. V obecné rovině členské státy zdůraznily, že konečné rozhodnutí o tom, zda je obecné pravidlo navržené Komisí tím nejvhodnějším, lze přijmout pouze po důkladném posouzení oblasti působnosti návrhu a různých druhů pohledávek, které mohou být předmětem postoupení.

11. Po prvním posouzení celého návrhu předložilo předsednictví dokument⁸, který obsahuje řadu návrhů znění, s cílem usnadnit další jednání o klíčových prvcích návrhu, přičemž byly zohledněny ústní a písemné příspěvky členských států. Podrobné připomínky členských států k návrhu a souvisejícímu posouzení dopadů jsou shrnuty v samostatných dokumentech⁹.
12. Návrhy na přeformulování byly všeobecně přivítány jako krok správným směrem. Pokroku by mohlo být dosaženo u řady technických otázek, jako je vztah mezi návrhem a nařízením Řím I a další sbližování s tímto nařízením. Bylo dosaženo široké shody v tom, že návrhem by nemělo být dotčeno postavení dlužníka a že tato skutečnost by ve znění měla být vyjádřena jednoznačněji. S výhradou určitých detailů, ke kterým je nutno se ještě vrátit, by bylo možné dosáhnout předběžné dohody ohledně koncepce „účinků na třetí strany“, definic některých pojmů jako například „postoupení“, „pohledávka“ nebo „obvyklé bydliště“ a ohledně uplatňování zásady univerzální použitelnosti. Z analýzy článku 5 (Oblast působnosti rozhodného práva), článku 9 (Státy s více právními systémy) a článku 14 (Časová působnost) vyplynulo, že bude nutno provést určité dílčí změny s cílem upřesnit a zlepšit formulaci znění těchto článků.
13. V průběhu jednání v rámci Pracovní skupiny pro otázky občanského práva však bylo poukázáno na několik problematických bodů, které je třeba objasnit ještě předtím, než budou přijata klíčová politická rozhodnutí. Vzhledem ke komplexní povaze návrhu, jeho možnému dopadu na finanční trhy a jeho provázanosti s dalšími právními předpisy Unie je zapotřebí podrobnějšího posouzení ze strany právních a finančních odborníků, tak aby členské státy mohly přijmout informovaná rozhodnutí.

⁸ Dokument 13936/18.

⁹ Dokumenty 11384/18 + ADD1. 13614/18 + ADD 1 + ADD 2 + ADD 3; WK 11125/2018 + ADD1 + ADD 2.

14. S ohledem na výše uvedené si podrobnější projednání a zásadní změny vyžadují tyto hlavní prvky návrhu:
- a) článek 1 (Oblast působnosti) a seznam výjimek z oblasti působnosti navrhovaného nařízení;
 - b) článek 2 (Definice), zejména pokud jde o definice pojmů „úvěrová instituce“, „hotovost“ a „finanční nástroj“;
 - c) článek 4 (Rozhodné právo): z analýzy obecného kolizního pravidla (právo obvyklého bydliště postupitele) navrhovaného Komisí vyplynulo, že bude nutné zvážit doplnění dalších výjimek z této normy. Může se to například týkat smluv o syndikovaném úvěru nebo případů, kdy je jako předmět zajištění v zajištěných úvěrových transakcích použit nemovitý majetek. Bude tedy důležité určit vhodný hraniční určovatel v závislosti na typu postupované pohledávky. Pokud by si členské státy zvolily jako obecné pravidlo právo rozhodné pro postoupenou pohledávku, bylo by zapotřebí určitých (dalších) výjimek, například v souvislosti s postoupením většího počtu pohledávek nebo budoucích pohledávek (například v rámci faktoringových smluv);

- d) článek 10 (Vztah k ostatním ustanovením práva Unie): Vztah tohoto návrhu k nařízení o insolvenčním řízení¹⁰ a ke třem směrnicím o cenných papírech (směrnice o finančním zajištění¹¹, směrnice o neodvolatelnosti zúčtování¹², směrnice o likvidaci¹³) představuje složitou otázku, neboť uvedené čtyři právní předpisy obsahují vlastní kolizní normy. Případné změny by tak měly spočívat v zamezení jakémukoliv překrývání nebo nesrovnalostem mezi kolizními normami uvedených aktů a návrhu.

III. ZÁVĚR

15. V průběhu rakouského předsednictví sice bylo dosaženo zásadního pokroku, avšak má-li být dosaženo dohody o nezbytných změnách v návrhu, bude vzhledem k jeho komplexní povaze a velkému dopadu zapotřebí další práce.
16. S ohledem na výše uvedené se Výbor stálých zástupců vyzývá, aby tuto zprávu o pokroku předložil Radě, aby ji mohla vzít na vědomí na svém zasedání konajícím se ve dnech 6. a 7. prosince 2018.

¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení, *Úř. věst. L 141, 5.6.2015, s. 19–72*.

¹¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/47/ES ze dne 6. června 2002 o dohodách o finančním zajištění, *Úř. věst. L 168, 27.6.2002, s. 43–50*.

¹² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/26/ES ze dne 19. května 1998 o neodvolatelnosti zúčtování v platebních systémech a v systémech vypořádání obchodů s cennými papíry, *Úř. věst. L 166, 11.6.1998, s. 45–50*.

¹³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES ze dne 4. dubna 2001 o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí, *Úř. věst. L 125, 5.5.2001, s. 15–23*.